

Aleg. 623

Sprawozdanie

Komisji budżetowej ze sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie wyznaczenia wynagrodzenia dla członków Rady szkolnej wymienionych w art. IV. l. 4—7 ustawy z dnia 15 lutego 1905 Nr. 39. dz. u. kr.

Wysoki Sejmie!

Według art. V. ustawy z dnia 11. czerwca 1905. Dz. ust. kr. Nr. 76. ma Sejm przyznać szesnastu w art. IV. rzezonej ustawy pod liczbą 4—7 wyszczególnionym członkom Rady szkolnej krajowej stałe wynagrodzenie z funduszów krajowych.

Wydział krajowy uważa za najstosowniejsze wynagrodzenie takie, które jest połączone nie z samem piastowaniem godności członka Rady szkolnej krajowej, tylko z faktycznym udziałem w pracach tegoż ciała i którego wysokość od tego udziału zależy. Co do miary wynagrodzenia zaś uważa Wydział krajowy za najodpowiedniejszą tę miarę, jaką się stosuje do członków Sejmu krajowego. Wydział krajowy proponuje zatem wynagrodzenie po dziesięć koron od posiedzenia.

Komisya nie podziela w tej mierze zdania Wydziału krajowego, uważa bowiem urzędowanie członków Rady szkolnej krajowej nie jedynie tylko jako przygodną czynność kolegialną, ale jako zajęcie stałe, ciągłe i wielką część sił i czasu członków Rady szkolnej krajowej absorbujące.

W przekonaniu tem utwierdza Komisya zamiar pierwszych twórców Rady szkolnej krajowej. Motywując z dnia 16. grudnia 1865 r. ustanowienie Komisji edukacyjnej, żądał poseł Adam hr. Potocki, który obok posła Dietla dał w tej mierze inicjatywę, „ażeby wpływ kraju na wychowanie publiczne stał się rzeczywistym, bezpośrednim i prawdziwym.“

Takim stać się on może jedynie tylko przy współudziale ludzi, którzy większą część czasu sprawie szkolnictwa poświęcą.

Adam hr. Potocki wskazał również na to, że „nadanie kierunku wychowaniu publicznemu nie mało zawisło od ustaw i przepisów, przedewszystkiem zależy ono jednak od osób, którym jest powierzzone zastosowanie wydanych przepisów. Ustanowienie więc krajowej Komisji edukacyjnej — zapewne zawisłej od wyboru monarszego, ale złożonej z sił krajowych, ale obowiązanej zdawać przed Sejmem sprawę z czynności swoich, obejmujących ogół edukacyjnego w kraju urzędowania, to jedynie może celowi zamierzonemu odpowiedzieć.“

W r. 1866. d. 27. grudnia przy obradach nad wnioskiem Komisji edukacyjnej o wniosku Wydziału krajowego względem ustanowienia krajowej Rady szkolnej, poseł Kabat wyraźnie zaznaczył, że „Rada szkolna jest władzą nie tylko nadzorującą, ale także i wykonawczą“, pożądanem jest przeto, ażeby wszyscy członkowie Rady szkolnej, więc nie tylko pod l. 1—3, ale pod l. 4—7 art. IV. ust. z d. 11. czerwca 1905 mieli nie tylko we władzy nadzorczej, ale i w wykonawczej czynny udział.

Sprawozdawca Komisji w r. 1866 poseł Dietl zaznaczył, że koszta są rzeczą mało znaczącą w porównaniu do wielkich korzyści, jakie kraj miałby z rze-

czonkiej instytucyi. — Dalsze dowody, że Sejm uważał zawsze urzędowanie członków Rady szkolnej krajowej za ciągle i stałe, znajdzie w rozprawach nad wynagrodzeniem członków Rady szkolnej krajowej z d. 6. października 1868 r.

Według projektu Wydziału krajowego nie mieli pobierać płacy za miesiąc ci członkowie, którzy w tym miesiącu ani sprawowali żadnych czynności i nie brali udziału w posiedzeniach.

Komisya szkolna zwróciła uwagę na to, iż chociaż członek Rady szkolnej nie jest na miejscu, mimo to może być zatrudnionym, mając sobie polecone do oceny rozmaite dzieła lub pisma. Więc być może, że choć nie jest obecnym, może być czynnym. Komisya przeto orzekła, że jeżeli członek Rady szkolnej w domu jest czynnym, musi także płacę pobierać.

Za stałem wynagrodzeniem oświadczył się w roku 1868 poseł Dunajewski, a poseł hr. Adam Potocki uzasadniał jego potrzebę w następujący sposób: „Poseł za każdy dzień we Lowie przepędzony przyjmuje dyety. Jeżeli dziś nie możemy tu na 6 tygodni zjechać i nie możemy tej ofiary dla kraju przynieść za darmo, jakimże prawem, a nawet powiem jakim czołem żądalibyśmy od drugich, aby nie 6 tygodni, ale cały rok poświęcali, tem bardziej, że my wybierając tych ludzi, których powołujemy, lub chcemy, aby powoływano, nie możemy się ograniczyć do ludzi mających“.

P. Majer w powyższych rozprawach stwierdził, że „członkowie powołani do Rady szkolnej krajowej, podejmowali prace rzeczywiście, czy to w miejscu sposobem biurowym, czy nawet przez korespondencye i mniej mozolne wypracowania pisemne“. Z przemówienia zaś posła Koczyńskiego widoczne jest, że było życzeniem Sejmu, ażeby mianowani na przedstawienie ciał autonomicznych członkowie Rady szkolnej podzielali pracę zupełnie na równi z inspektorami.

Rozprawy powyżej przytoczone w niejednym kierunku dostarczają dowodu, że ograniczenie mianowanych na przedstawienie ciał autonomicznych członków Rady szkolnej li tylko do czynności kolegialnych, nie odpowiadało zamiarom twórców Rady szkolnej, że przeto tymże członkom należy się ciągle i istotny wpływ na wszystkie, tak pedagogiczne, jak administracyjne czynności Rady.

Ze względu na ciągłość zajęcia, z godnością członka Rady szkolnej połączonego, uchwaliła Komisya stałe pobory po 2.000 K dla każdego członka.

Znaczne powiększenie liczby wyszczególnionych w art. IV. pod l. 4—7 ustawy z 11. czerwca 1905 członków Rady szkolnej, nie pozwala Komisji bez znacznego obciążenia kraju zatrzymać dawnych poborów w kwocie 2.400 koron.

Na pokrycie kosztów podróży, które uregulować ma Rada szkolna krajowa bez podawania szczególnych rachunków ze strony członków Rady, zaleca Komisya Wysokiemu Sejmowi przeznaczenie kwoty 3.500 K do rozporządzenia Rady szkolnej krajowej.

Przy rozprawach nad przedłożeniem Wydziału krajowego w sprawie poborów członków Rady szkolnej, podniesiono życzenie:

1. Ażeby tak miejscowi jak i zamiejscowi członkowie Rady szkolnej krajowej regularnie brali udział w posiedzeniach Rady szkolnej.

2. Ażeby nie tylko inspektorowie, ale i członkowie Rady szkolnej w art. IV. ustawy z dnia 11. czerwca 1905 pod l. 4—7 wyszczególnieni, przekonywali się osobiście o stanie nauki w szkołach ludowych, średnich i przemysłowych.

Na powyższych podstawach Komisya wnosi:

Wstawić w poz. 95. (Rubryka V. budżetu krajowego): „Szesnastu członków Rady szkolnej krajowej“:

a) Stałe pobory	32.000 K
b) Na kosztą podróży zamiejscowych członków Rady szkolnej krajowej (do rozporządzenia Rady szkolnej krajowej).	3.500 „
Razem	35.000 K

Za Przewodniczącego:

K. Badeni.

Sprawozdawca:

Kozłowski.